

เปิดมิติ 3 เส้นทางในโครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน จึงได้เดินทาง “โครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว : OTOP Village” มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2549 เพื่อเชื่อมโยงสินค้า OTOP ที่สะท้อนอัตลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นนั้นๆ เข้ากับแหล่งท่องเที่ยวและบริการ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องพบว่าโครงการดังกล่าวกระตุ้นให้ชุมชน ตื่นตัวและรวมพลังในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาทรัพยากรของชุมชนให้มีคุณค่า สร้างงานสร้างรายได้ให้ชุมชน สามารถจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปศึกษาเรียนรู้และท่องเที่ยวในชุมชน ทั้งยังกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับฐานรากอย่างแท้จริงและยั่งยืน

นายนิสิต จันทน์สมวงศ์ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน กล่าวว่า ในปี 2561 กรมการพัฒนาชุมชน

ได้จัดทำ “โครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว : OTOP Village 8 เส้นทาง” ในพื้นที่ 31 จังหวัด จำนวน 125 หมู่บ้าน ดังนี้ เส้นทางที่ 1 อารยธรรมล้านนา 4 จังหวัด (เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง และพะเยา) เส้นทางที่ 2 ผังทะเลตะวันออก 4 จังหวัด (จันทบุรี ตราด ชลบุรี และระยอง) เส้นทางที่ 3 อารยธรรมอีสานใต้ 4 จังหวัด (นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี) เส้นทางที่ 4 ผังทะเลตะวันตก 3 จังหวัด (เพชรบุรี ชุมพร และระนอง) เส้นทางที่ 5 วิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลาง 4 จังหวัด (อยุธยา นนทบุรี อ่างทอง และสิงห์บุรี) เส้นทางที่ 6 อันดามัน 4 จังหวัด (ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล) เส้นทางที่ 7 วิถีชีวิตริมแม่น้ำโขง 7 จังหวัด (เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมุกดาหาร) และเส้นทางที่ 8 มรดกโลกด้านวัฒนธรรม 2 จังหวัด (ตาก และกำแพงเพชร)

“โครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวถือเป็นมิติใหม่ท่องเที่ยวไทยที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับเสน่ห์ของชุมชน ทั้งในด้านของสถานที่ อาหาร วิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์ต่างๆ รวมทั้งการร่วมทำกิจกรรมกับคนในชุมชน และยังเป็นแรงหนุนสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการไทยนิยมยั่งยืนของรัฐบาลที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำ สนับสนุนให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้ประชาชนได้อย่างยั่งยืน” นายนิสิต กล่าว

โดยเมื่อเร็วๆ นี้ กรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดนิทรรศการ “หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว : OTOP Village 8 เส้นทาง” เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ภูมิปัญญา อัตลักษณ์พื้นถิ่น พร้อมด้วยการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของแต่ละหมู่บ้าน โดยได้มีการจำลองรูปแบบหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว 8 หมู่บ้านที่มีเสน่ห์แตกต่างกัน ซึ่งแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนต่างก็มีการเรียงร้อยเรื่องราว ที่น่าสนใจและดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวได้ไปเยี่ยมชมเยือน

เราได้มีโอกาสพูดคุยกับตัวแทนจากชุมชนคนเล่าเรื่องอย่าง “แย่ง - นายยิ่งศักดิ์ จั๊จจิรกาญจน์กุล” อายุ 35 ปี ชาวไทยภูเขาเผ่าม้งคนรุ่นใหม่ที่มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด ตัวแทนจากบ้านซุ่มนุ่ไท (ป่าคา) อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร หนึ่งในหมู่บ้านเส้นทางมรดกโลกด้านวัฒนธรรม เล่าให้เราฟังว่า ชาวบ้านซุ่มนุ่ไท (ป่าคา) ประกอบอาชีพเกษตรเป็นหลัก โดยตัวเขาจบการศึกษาด้านการเกษตรจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แต่ด้วยความที่ไม่อยากเข้าไปทำงานในเมือง ก็เลยนำความรู้ที่เล่าเรียนมาพัฒนาการเกษตรที่บ้านเกิดของตนเอง ด้วยการให้คำแนะนำชาวบ้านในการปลูกพืชแบบไม่ใช้สารเคมี หรือเกษตรอินทรีย์ โดยผลิตภัณฑ์ OTOP ที่โดดเด่นและเป็นไฮไลต์ก็คือพืชผักปลอดสารพิษต่างๆ อาทิ ยอดซาโยเต้ (บ้างก็เรียกว่ายอดผักแม้วหรือยอดมะระหวาน) กะหล่ำปลี สตรอเบอร์รี่ และอโวคาโด ซึ่งจะให้ผลผลิตผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปตามฤดูกาล

“บ้านซุ่มนุ่ไท (ป่าคา) อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีอากาศหนาวเย็นตลอดทั้งปี สามารถปลูกพืชผักเมืองหนาวได้ทุกชนิด พุดได้เลยว่าอากาศดีไม่แพ้จังหวัดเชียงใหม่ สถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นก็คือ น้ำตกเต่าดำซึ่งได้รับการขนานนามว่าเป็นราชินีแห่งน้ำตก ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีน้ำไหลตลอดทั้งปี นักท่องเที่ยวจะได้พบกับวิถีชีวิตของชุมชน เช่น การทอผ้า ปักผ้า ตีมีด เป่าแคน และอบสมุนไพร ซึ่งการที่หมู่บ้านของเราได้เข้าร่วมเป็นหนึ่งในโครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว หรือ OTOP Village 8 เส้นทางก็จะช่วยโปรโมทหมู่บ้านของเราให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณกรมการพัฒนาชุมชนที่เห็นความสำคัญของหมู่บ้านเล็กๆ แต่มีวิถีชุมชนและวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ในแบบของพวกเขาครับ” แย่ง กล่าวขอบคุณตามด้วย “นายประชัน ฐีนาง” อายุ 54 ปี ผู้ใหญ่บ้าน บ้านต้นเปา อำเภอสังขำกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เล่าเรื่องระดับตำนานให้ฟังว่า บ้านต้นเปาเป็นชุมชนกึ่งเมือง เพราะอยู่ในเขตเทศบาลเมือง ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 8 กิโลเมตร ชาวชุมชนบ้านต้นเปา เดิมทีเรียกตัวเองว่าชาวไทเขินมีบรรพบุรุษอพยพมาจากสิบสองปันนาผ่านมาทางเชียงรุ่ง เชียงตุง พันทานภูเลา เชียงแสน (เชียงราย) อพยพเรื่อยมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านต้นเปา อำเภอสังขำกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งชาวไทเขินได้นำภูมิปัญญาหัตถกรรมการทำกระดาษสาติดตัวมาด้วย โดยอดีตใช้ในงานประกอบงานบุญประจำปี งานพิธีต่างๆ นำมาใช้ในครัวเรือน เช่น ยันต์ ใ้เสียน ตุ้ง โคม พัด และร่มที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นทำให้เป็นนิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยว

“รู้สึกภูมิใจเป็นอย่างมากที่บ้านต้นเปา อำเภอสังขำกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับเลือกให้เป็นหนึ่งในเส้นทางท่องเที่ยวสายอารยธรรมล้านนา ในโครงการ OTOP Village 8 เส้นทาง ในพื้นที่ 31 จังหวัด จำนวน 125 หมู่บ้าน โดยเส้นทางท่องเที่ยว ถ้าเป็นในด้านจิตใจก็ต้องไปที่วัดต้นเปาซึ่งก่อสร้างขึ้นมาตั้งแต่ปี 2399 ชมพระอุโบสถที่สวยงามสักการะศาลเจ้าพ่อไม้เปา ด้านผลิตภัณฑ์ต้องมาชมขั้นตอนและวิธีการทำกระดาษสาแบบพื้นบ้านที่สืบสานมาจากบรรพบุรุษ และสร้างสรรค์งานกระดาษสาหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นกระดาษสาแผ่นหนา กระดาษสาสี่ การทำลวดลายลงบนกระดาษด้วยเทคนิคบาติก เทคนิคสีน้ำมัน และเทคนิคพ่นน้ำ รวมทั้งเทคนิคการบีบมูน ผลิตภัณฑ์จากกระดาษที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านต้นเปาคือ กล่องกระดาษ ถุงกระดาษ สมุดโน้ต กรอบรูป ล่าสุดก็คือนำกระดาษสาข้อมสียาน้ำไหลมาทาเคลือบด้วยน้ำยางพารา แล้วเคลือบด้วยแลคเกอร์กันน้ำแล้วนำมาเย็บเป็นกระเป๋า ด้านอาหารก็ต้องอาหารพื้นเมือง

น้ำสมุนไพร น้ำพริกตาแดง แคปหมู และพืชสมุนไพรต่างๆ ตามแบบวิถีชีวิตชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งพวกเราชาวบ้าน
ต้นเปายินดีต้อนรับนักท่องเที่ยวทุกท่านครับ” ผู้ใหญ่ประชัน กล่าวเชิญชวน

ส่งท้ายกันด้วย “นายใหม่ โคตะมา” อายุ 40 ปี ตัวแทนจากบ้านแก้งเรื่อง อำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดอุบลราชธานี
บอกกับเราว่า ชาวบ้านแก้งเรื่องส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน ทำไร่ และค้าขาย ผลผลิต
ทางการเกษตรบ้านแก้งเรื่องที่ขึ้นชื่อก็คือ น้ำสมุนไพรหมากจอบ หรือน้ำสำรอง นอกจากนี้ยังหมากจอบยังสามารถ
นำมาปรุงเป็นอาหาร เช่น รุ้นหมากจอบ ลาบหมากจอบ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดผิวกาย ในขณะที่ภูมิปัญญา
ด้านหัตถกรรม โดยเฉพาะฝีมือในการจักสานไม้ไผ่ที่สืบทอดกันมาได้มีการพัฒนารูปแบบต่อๆ กันมาจนกลายเป็น
ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สะท้อนอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เช่น กระจับปี่ ขวดหนึ่งข้าวเหนียว กระดิ่ง พัด เสื้อ รวมถึง
ผลิตภัณฑ์จากกะลา เช่น กระบาย และล่าสุดได้ทำเป็นแก้วไวน์เพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

“บ้านแก้งเรื่องอยู่เกือบสุดทิศตะวันออกเฉียงใต้ ห่างจากตัวเมืองอุบลราชธานีกว่า 100 กิโลเมตร แต่ก็เต็มไปด้วย
ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและสวยงาม ทั้งป่าไม้ น้ำตก แหล่งน้ำขนาดเล็กน้อยใหญ่ท่ามกลางภูมิทัศน์ที่งดงาม
โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องยกให้เป็นพระเอกก็คือ น้ำตกห้วยหลวง ซึ่งอยู่ในอุทยานแห่งชาติภูจองนายอย ที่
มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมธรรมชาติที่สวยงามแบบไม่ขาดสาย แก้งกะเลา แก้งศิลาทิพย์ ส่วนในหมู่บ้านมีวัดป่าห้วย
หลวงเจริญธรรมซึ่งมีสวนสมุนไพร มีต้นหมากจอบที่เราอนุรักษ์ไว้ให้ลูกหลาน รวมถึงวัดบ้านแก้งเรื่องซึ่งเป็นศูนย์
รวมจิตใจของชาวบ้าน ทุกๆ วันพระ คนเฒ่าคนแก่และเด็กจะแต่งชุดขาวไปทำบุญถือศีล เรียกได้ว่ามาเที่ยวที่นี่จะได้
สัมผัสทั้งธรรมชาติ ศาสนา และวิถีชุมชนครบถ้วนจริงๆ มักมีนมมัทแชบมาเที่ยวอุบลราชธานีกันเต็ม” ใหม่ ตัวแทน
บ้านแก้งเรื่อง กล่าวทิ้งท้าย

มาร่วมเช็คอิน! หมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว 8 เส้นทางทั่วประเทศ สัมผัสเสน่ห์ วิถีชีวิตชุมชน ชม ชิม
ช้อป...เที่ยวถึงถิ่น กินอยู่แบบชาวบ้าน ประทับใจกับเรื่องราวดีๆ ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ OTOP ของดีที่มี
คุณค่าสำหรับซื้อเป็นของฝากหรือของที่ระลึก เมื่อได้ไปเยือน “OTOP Village” ไปแล้วจะรัก นักท่องเที่ยวได้ความ
สุขกลับไป ชุมชนพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน.